

Farsund kommune

Årsberetning 2017

Innhold:

1. Rådmannens kommentarer	3
2. Kommunens økonomiske resultat og stilling.....	5
3. Redegjørelse for vesentlige avvik budsjett / regnskap	10
4. Balansen	16
5. Investeringer	18
6. Likestilling, inkludering og mangfold.....	19
7. Etske retningslinjer	21
8. Interkommunalt samarbeid	22
Lister PPT	22
Lister barnevern	22
9. Internkontroll	24

1. Rådmannens kommentarer

Regnskapet for 2017 legges frem med et mindreforbruk på 6,6 mill. Resultatet er tilfredsstillende og foreslås tillagt disposisjonsfondet. Det regnskapsmessige mindreforbruket skyldes i tillegg til god økonomistyring i enhetene, høyere frie inntekter og gunstige pensjonseffekter. Driftsregnskapet for 2017 viser netto driftsresultat på 0,8 % som er ned fra rekordhøye 5,1 % i 2016. Samlede disposisjonsfond har økt til 79,1 mill. i 2017. Nivået på disposisjonsfondet er vesentlig styrket de siste årene og utgjør nå 9,3 %.

Sentrale deler av kommunens virksomhet er langsiktig av natur. Det er relativt få tiltak som gir hurtige effekter innenfor ett enkelt budsjettår, og beslutninger får vanligvis virkninger flere år fram i tid. Det blir derfor viktig at framtidige drifts- og investeringstiltak forankres godt i kommunens budsjett- og økonomiplanarbeid og underlegges et lengre tidsperspektiv slik at enhetene får de arbeidsforhold som trengs for å bidra til ønsket framtidig utvikling. Økonomien i Farsund kommune er vesentlig styrket de siste årene og gir økt evne til å håndtere uforutsette utgifter eller reduserte inntekter framover. Mye av forbedringen skyldes imidlertid engangsforhold man ikke kan legge til grunn at vil gjenta seg framover. Dersom det regnskapsmessige mindreforbruket i 2017 tillegges disposisjonsfondet, økes nivået på fondet til om lag 10 % av driftsinntektene. Farsund kommune har et høyt gjeldsnivå og det er derfor fornuftig å øke størrelsen på fondet også ut over 5 % for å øke graden av handlefrihet.

De siste års trend med positiv befolkningsutvikling snudde i 2017. Særlig den store endringen innen flyktningetilstrømmingen har påvirket bosettingstallene negativt. Framtidig befolkningsutvikling avhenger av en rekke forhold, men i første rekke er det dynamikken mellom bedrifter, besøkende og innbyggere som legger dette grunnlaget. Omstillingene i olje- og gassnæringen de siste årene har gitt utfordringer i form av stigende arbeidsledighet i vår region, men det observeres nå klare positive tegn til bedre tider i denne næringen. En fortsatt bred og langsiktig satsning, blant annet for å stimulere til utvikling og nyskaping i næringslivet, er derfor sentralt i arbeidet med å videreutvikle kommunens attraktivitet og omdømme.

Flyktningssituasjonen høsten 2015 krevde stor oppmerksomhet og tilrettelegging fra en rekke aktører. Farsund var blant annet vertskommune til to statlige mottak for enslige mindreårige, ett desentralisert mottak og ett akuttmottak. Ved utgangen av 2017 er alle disse avviklet. En rekke av kommunens ulike enheter har utvist stor endringsevne på dette området, men særlig Voksenopplæringen har vært tvunget til en dramatisk omlegging av skolens drift på grunn av redusert elevmasse.

Tidlig innsats har i lengre tid preget utviklingen av tjenester både innen barnehage, skole og i det generelle arbeidet med å styrke levekårene i kommunen. Fremover vil også *Bedre tverrfaglig innsats (BTI)* bli løftet fram som satsingsområde for å lykkes enda bedre i utviklingsarbeidet. Folkehelsearbeidet skal bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller og fremme innbyggernes helse. Vår vedtatte Folkehelseplan legger til grunn et solid tverrfaglig samarbeid, og har stor oppmerksomhet på involvering av frivillig sektor. Utdanningsnivå er identifisert som en av de viktigste faktorene for helseatferd. Alle barnehager og skoler er derfor sentrale arenaer for utvikling av holdninger og sosial utjevning av levevaner og helse.

En viktig målsetting for helsesektoren er at eldre skal ha en aktiv alderdom i eget hjem så lenge som mulig. Satsing på hverdagsmestring er høyt prioritert i hjemmebaserte tjenester. Samhandlingsreformen har gitt kommunen utfordringer som stiller store krav til omstilling og økt kompetanse, blant annet fordi raskere utskrivninger fra sykehuset til hjemmet krever økt samhandling, fleksibilitet og systematikk i tjenesteleveransene. Det er generelt stort press på korttidsplasser og hjemmebaserte tjenester, og det er en utfordring for sektoren å tilpasse

seg endringene i tilstrekkelig grad. Utbygging og modernisering av Listaheimen har startet i 2017 og ferdigstilles i 2018. Økt innsats på forebygging og habilitering, bedret folkehelse og utnyttelse av velferdsteknologi i tjenesteproduksjonen blir enda viktigere i årene som kommer.

Farsund kommune skal være en handlekraftig organisasjon som responderer hurtig på behovsendringer. Det fordrer at vi er gode på intern og eksternt samhandling og er oss bevisst kommunens omdømme i alle henseender. De ansattes kompetanse og jobbengasjement er avgjørende for at Farsund kommune skal være en attraktiv arbeidsplass, en aktiv samfunnsbygger og dermed en god tjenesteleverandør. Sykefraværet fortsetter på et lavt nivå, men økte fra 6,6 % i 2016 til 7,0 % i 2017. Det er imidlertid identifisert klare sektorvise forskjeller som det skal jobbes videre med fremover.

Strammere økonomiske rammer over flere år har resultert i en betydelig innsats fra enhetene, og det er kjekt å se at vi langt på vei lykkes i dette arbeidet. Dette hadde vi ikke fått til uten den gode jobben som utføres av medarbeiderne i Farsund kommune - og den gode samhandlingen mellom politikere og administrasjon.

Jeg vil takke alle for et godt samarbeid og stort engasjement i 2017 – og ønske all mulig lykke til framover!

Farsund 12.3.2018

Vidar Torsøe

Rådmann

2. Kommunens økonomiske resultat og stilling

Årets driftsregnskap i Farsund kommune er avsluttet med 6,6 mill i mindreforbruk.

Økonomisk oversikt nedenfor viser den økonomiske aktiviteten og gir grunnlag for analyser. For vurdering av resultat mot kommunestyrets vedtatte budsjetttrammer benyttes regnskapsskjema 1A og 1B

Farsund kommune - regnskap 2017					
Økonomisk oversikt - drift					
Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
DRIFTSINNEKTER					
Brukerbetalinger		-23 324	-21 806	-19 486	-22 871
Andre salgs- og leieinntekter		-76 993	-73 232	-72 436	-70 200
Overføringer med krav til motytelse		-142 098	-130 645	-139 761	-157 637
Rammetilskudd		-276 013	-257 180	-255 480	-263 920
Andre statlige overføringer		-65 965	-44 014	-43 189	-59 836
Andre overføringer		-1 111	-28	-28	-2 605
Inntekts- og formuesskatt		-236 747	-248 020	-248 020	-232 825
Eiendomsskatt		-29 903	-29 550	-29 550	-29 317
Andre direkte og indirekte skatter		0	0	0	0
Sum driftsinntekter		-852 153	-804 476	-807 951	-839 210
DRIFTSUTGIFTER					
Lønnsutgifter		443 203	435 868	434 794	424 061
Sosiale utgifter		106 170	103 940	103 092	96 734
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.		97 179	86 954	86 529	96 129
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.		113 878	105 278	105 409	103 187
Overføringer		56 144	46 178	46 474	52 879
Avskrivninger	4	41 090	40 400	40 400	38 736
Fordelte utgifter		-9 693	-9 171	-8 926	-10 335
Sum driftsutgifter		847 971	809 447	807 772	801 391
Brutto driftsresultat		-4 182	4 971	-179	-37 819
EKSTERNE FINANSINNEKTER					
Renteinntekter og utbytte	9	-17 033	-12 700	-12 700	-14 587
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)		-1	0	0	0
Mottatte avdrag på lån		-119	-20	-20	-28
Sum eksterne finansinntekter		-17 153	-12 720	-12 720	-14 615
EKSTERNE FINANSUTGIFTER					
Renteutgifter og låneomkostninger	9	24 646	24 374	24 374	20 449
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0	0	0
Avdrag på lån	6	30 633	28 177	28 177	27 713
Utlån		29	50	50	80
Sum eksterne finansutgifter		55 308	52 601	52 601	48 242
Resultat eksterne finanstransaksjoner		38 155	39 881	39 881	33 627
Motpost avskrivninger	4	-41 090	-40 400	-40 400	-38 736
Netto driftsresultat		-7 118	4 452	-698	-42 927
BRUK AV AVSETNINGER					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	13	-31 630	-31 630	0	-17 797
Bruk av disposisjonsfond	13	-6 655	-4 550	-4 000	-295
Bruk av bundne fond	13	-8 988	-3 514	-3 514	-4 687
Sum bruk av avsetninger		-47 273	-39 694	-7 514	-22 779
AVSETNINGER					
Overført til investeringsregnskapet		0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års r.messige merforbruk		0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	13	42 207	35 242	8 212	27 223
Avsatt til bundne fond	13	5 578	0	0	6 854
Sum avsetninger		47 785	35 242	8 212	34 077
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk		-6 605	0	0	-31 630

Regnskapsmessige resultat

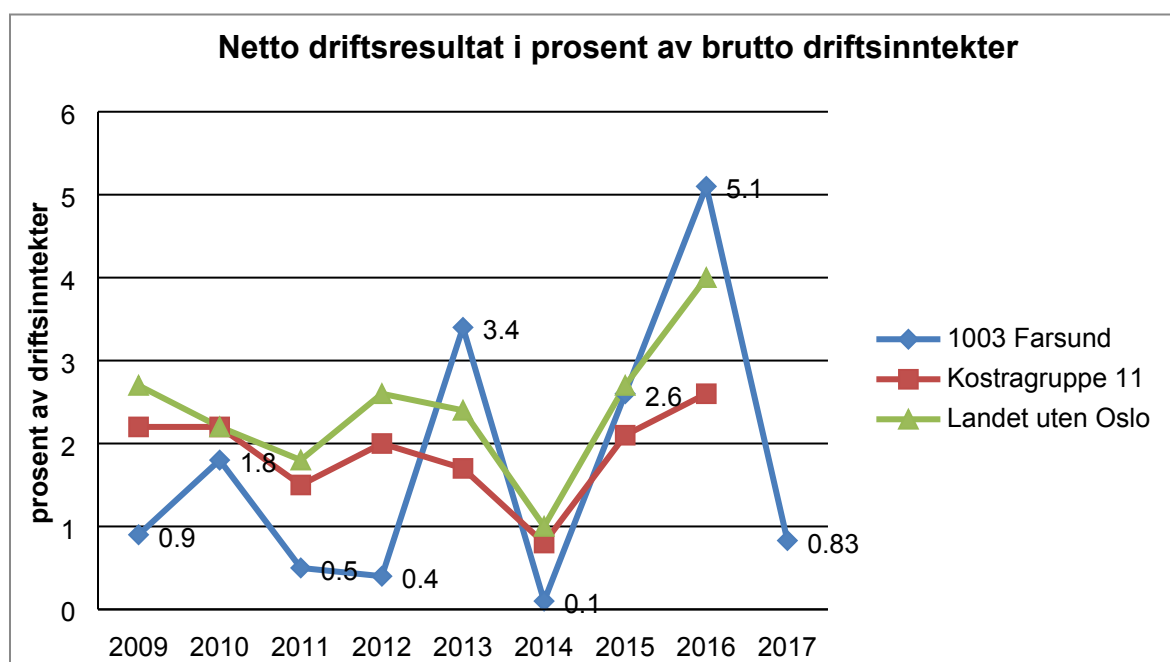
Årets regnskap legges frem med et mindreforbruk på 6,6 mill. Beløpet styrker egenkapital og kan disponeres som buffer mot svingninger i kommende års driftsutfordringer.

Det regnskapsmessige mindreforbruket skyldes i hovedsak at skatteinntekten ble betydelig bedre enn forventet for landet.

Netto driftsresultat

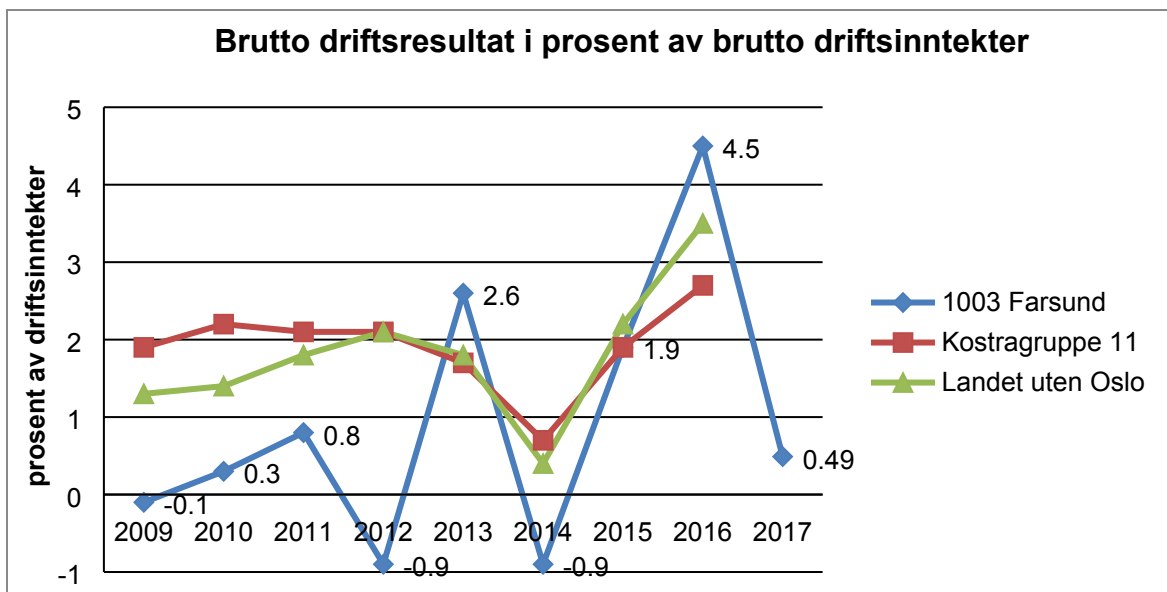
Driftsregnskapet for 2017 viser netto driftsresultat med 0,83 %. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og angir hva som er til disposisjon til avsetninger for senere bruk (fond) og egenfinansiering av investeringer.

Fra 2014 ble innholdet i resultatbegrepet endret ved at mottatt mva-kompensasjon fra investeringer nå i sin helhet inntektsføres i investeringsregnskapet og ikke i driftsregnskapet som i perioden 2004-2013. Denne endringen medførte at Teknisk Beregningsutvalgs (TBU) anbefalte størrelse på netto driftsresultat ble endret fra 3 % til 1,75 %.

Brutto driftsresultat

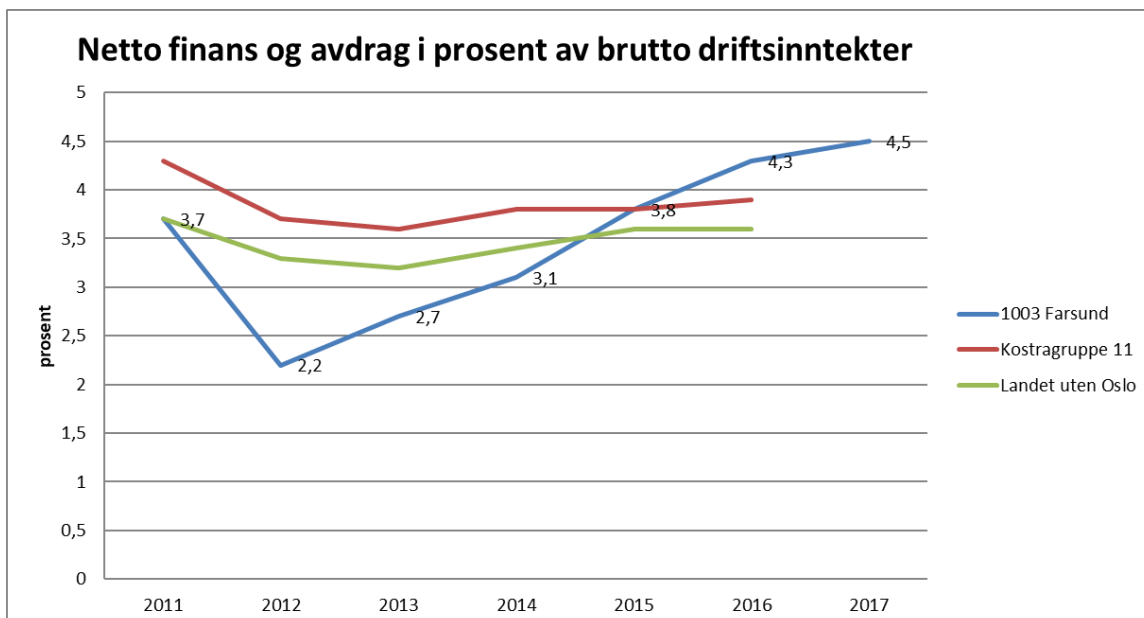
Resultatbegrepet angir resultatet av kommunens ordinære drift når det sees bort fra finansinntekter og – utgifter. Brutto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til egenfinansiering av investeringer og evne til avsetninger for senere bruk. For 2017 er brutto driftsresultat 4,2 mill. i kroner, som igjen utgjør 0,49 % av driftsinntektene.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

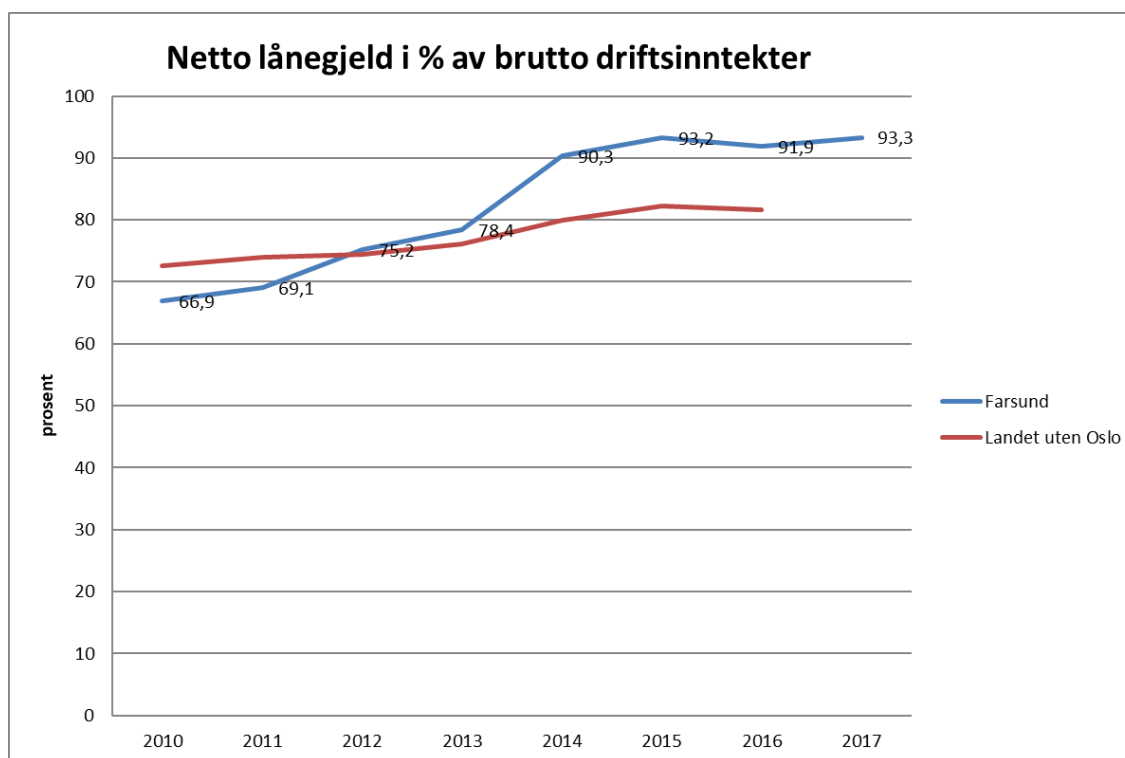
Grafen nedenfor viser hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp til finans og avdrag. Selv om rentenivået er lavt og driftsregnskapet er belastet med minimumsavdrag, utgjør netto finans og avdrag 4,5 % av driftsinntektene. Anbefalt nivå er 2-3 % av driftsinntektene.

Høye finansutgifter kan i fremtiden påvirke tjenestetilbudet. Nivået på finans og avdrag i Farsund kommunes regnskap ligger over anbefalt nivå.

Utvikling i lånegjeld

Farsund har hatt en høy gjeldsvekst. Grafen nedenfor viser nivået på lånegjeld i % av driftsinntektene i forhold til landsgjennomsnittet.

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eks pensjonsforpliktelser) minus utlån og ubrukte lånemidler. Indikator for å definere lånegjelden som høy, er gjerne satt til 75 % av driftsinntektene.

Farsund kommunes netto lånegjeld i % av driftsinntektene utgjør nå 93,3 %.

Høy lånegjeld kan gi begrensninger i fremtidig økonomisk handlingsrom.

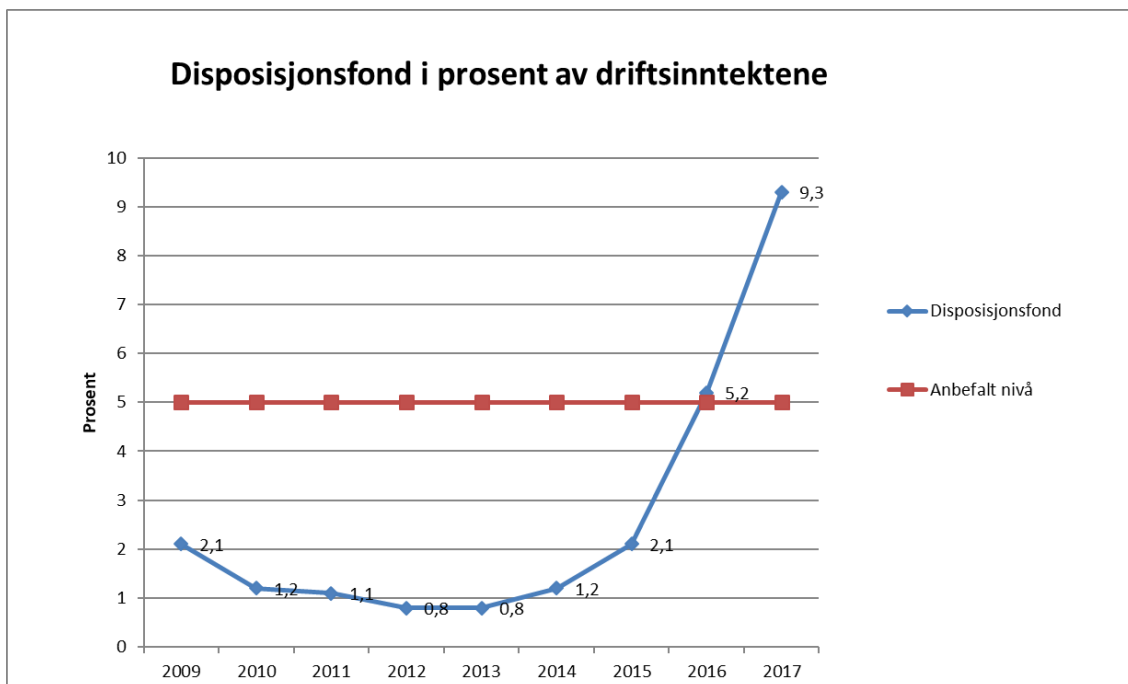
Tabellen nedenfor viser fordelingen på kommunens gjeld. Ikke all gjeld belastes kommunens ordinære drift. Som tabellen nedenfor viser er det ikke økning i lånegjeld innenfor ordinære tjenesteområder.

Fordeling langsiktig gjeld etter finansiering	Regnskap 2017	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Lån knyttet til selvkostområdene i kommunen	184 688	180 869	172 142
Havnevesenets lån	71 502	74 330	46 595
Lån innenfor kompensasjonsordningen	64 139	67 774	67 772
Startlån og formidlingslån	81 010	68 417	63 221
Ubrukte lånemidler	13 520	53 778	29 182
Lånegjeld øvrige tjenesteområder	457 956	445 730	439 470
Finansielle leieavtaler	0	0	0
	872 816	890 899	818 382

I tillegg til gjeldens størrelse og art er det også andre indikatorer som sier noe om hvor robust kommuneøkonomien er i den enkelte kommune. To andre sentrale indikatorer er netto driftsresultat og størrelsen på disposisjonsfond.

Disposisjonsfond i % av driftsinntektene

Disposisjonsfond er kommunens «buffer» til å møte uforutsette hendelser som svikt i inntekter eller økte utgifter uten å måtte korrigere dramatisk i tjenestenivået i takt med svingningene.

Samlede disposisjonsfond har økt til 79,1 mill. i 2017. Nivået på disposisjonsfondet er dermed 9,3%.

Særlig for kommuner med høyt gjeldsnivå kan det være nødvendig å øke størrelsen på fondet også ut over 5 % for å kunne øke graden av handlefrihet.

3. Redegjørelse for vesentlige avvik budsjett / regnskap

Regnskapsskjema 1A viser inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger som ikke knytter seg til bestemte formål.

Farsund kommune				
Regnskapsskjema 1A - Driftsregnskapet				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-236 747	-248 020	-248 020	-232 825
Ordinært rammetilskudd	-276 013	-257 180	-255 480	-263 920
Skatt på eiendom	-29 703	-29 350	-29 350	-29 252
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-41 620	-38 500	-38 500	-40 730
Sum frie disponible inntekter	-584 083	-573 050	-571 350	-566 727
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-16 771	-12 700	-12 700	-14 549
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-1	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	23 731	23 100	23 100	19 814
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	27 806	25 500	25 500	25 448
Netto finansinntekter/-utgifter	34 764	35 900	35 900	30 712
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	35 242	35 242	8 212	24 742
Til bundne avsetninger	23	0	0	1 428
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-31 630	-31 630	0	-17 797
Bruk av ubundne avsetninger	-4 550	-4 550	-4 000	-150
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
Netto avsetninger	-915	-938	4 212	8 223
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	-550 234	-538 088	-531 238	-527 792
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	543 629	538 088	531 238	496 162
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-6 605	0	0	-31 630

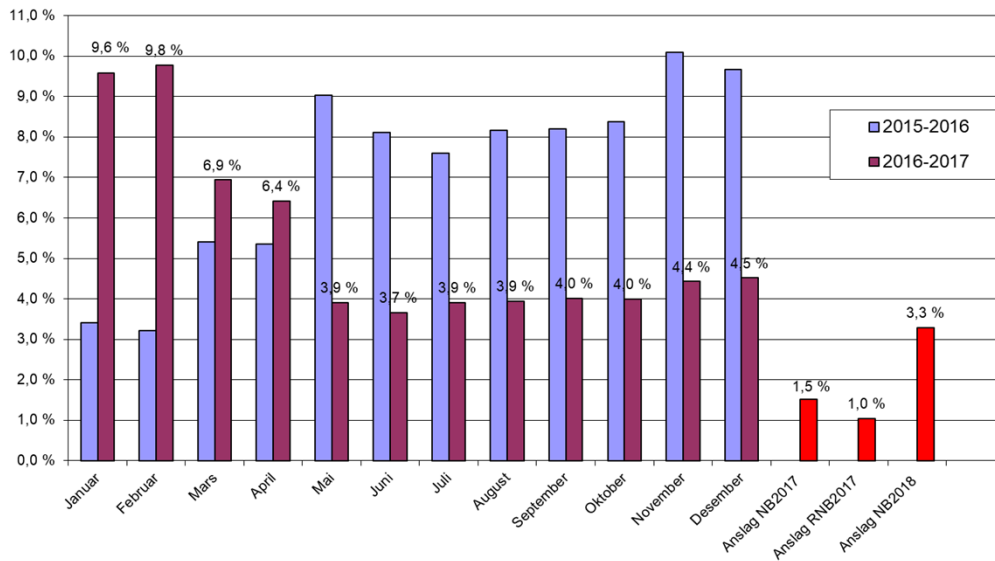
Skatt på inntekt og formue

Skatteveksten for Farsund ble 1,7 % mot budsjettet 1,5 % vekst i budsjettet i tråd med nasjonalbudsjettet.

Kommunene totalt i landet fikk i 2017, 1,85 mrd. kroner mer i skatteinntekter enn anslaget i statsbudsjettet for 2018. Totalt i 2017 fikk kommunene inn om lag 156,6 mrd. kr som er 4,5 % mer enn i 2016.

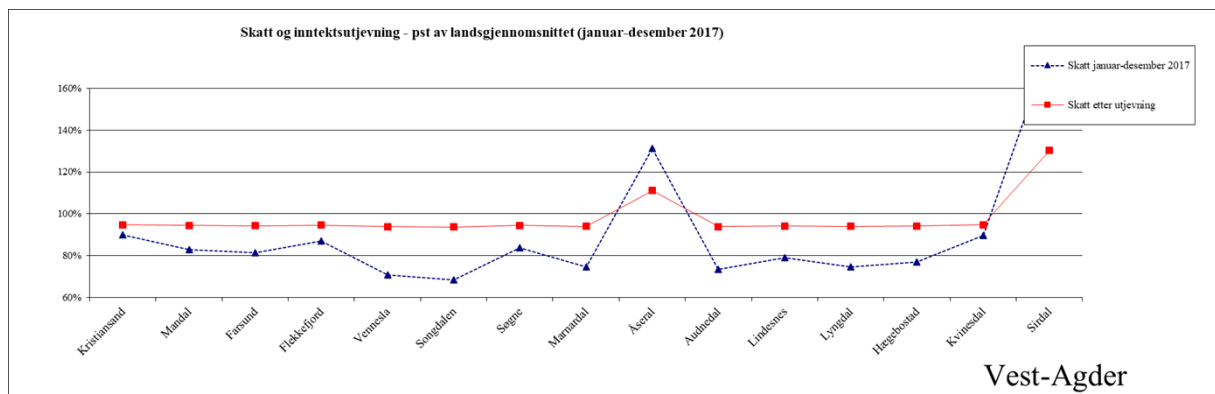
Stolpediagrammet nedenfor illustrerer veksten i forhold til anslagene i nasjonalbudsjettet.

Skatteinngang, akkumulert - kommunene - pst-ending fra året før

Ordinært rammetilskudd

Farsund er lavinntektskommune og skatteinngangen for landet har stor betydning siden vi da får tilført midler fra inntektsutjevningen.

Inntektsutjevningen er en del av rammetilskuddet i skjemaet ovenfor. Økningen i ordinært rammetilskudd må sees i sammenheng med skatteveksten for landet. Netto for Farsund kommune er det en inntektsvekst på 7,56 mill. relatert til skatteinngangen.

Generelle statstilskudd

Statstilskudd ble høyere enn forutsatt i budsjetterapporteringen pr. 2. tertial. Totalt for året ble inntekten fra generelle statstilskudd 3,1 mill. høyere enn budsjettert. Avviket gjelder tilskudd til integrering av flyktninger. I budsjettet for 2018 er det forventet en større nedgang i denne type tilskudd.

Netto finansinntekter-/ utgifter

Endring i presentasjon av finansinntekter og utgifter fra 2017 innebærer at linjene for renteinntekter og utbytte samt renteutgifter i skjema 1A ikke er sammenlignbare. Det skyldes at inntektsiden fra rentebytteavtalene fra regnskap 2017 vises som renteinntekt, men i budsjett 2017 er renteutgiften redusert med 3,3 mill. Henviser også til note 9 til regnskapet.

Totalt er netto finansinntekter/-utgifter 1,1 mill. lavere enn budsjettet som følge av lavere renter enn forutsatt.

Til fordeling drift

Skatteinntektene og økt tilskudd innebærer at inntektene til fordeling drift i skjema 1A er 12,1 mill. høyere enn budsjettet.

Fordelt til drift:

Farsund kommune				
Regnskapsskjema 1 B - driftsregnskap				Tall i 1000
Enhet /programområde	Regnskap 2017	Rev. Budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
10 Politisk virksomhet	3 570	4 602	4 578	3 590
12 Næring, turisme og friluft	2 931	3 080	3 080	3 229
13 Tilskudd kirke og trossamfunn	7 151	7 091	7 091	7 016
14 Personal og organisasjon	7 438	7 777	7 308	6 730
15 Administrativ ledelse	5 517	5 622	5 534	5 465
17 Felles tjenester	19 192	19 455	19 144	11 928
18 Økonomikontoret	7 442	7 372	7 259	6 990
47 Havnevesen	-3 197	-3 965	-2 500	-1 237
1 Formannskap	50 044	51 034	51 494	43 711
20 Oppvekst Felles	8 323	9 666	11 853	9 774
21 Barnehager	73 363	73 520	73 007	69 151
22 Farsund ungdomsskole	15 423	15 428	15 130	
23 Borhaug skole	10 993	10 996	11 218	11 095
24 Vanse skole	24 894	24 775	23 892	24 160
25 Lista ungdomsskole	22 482	22 658	22 250	23 896
26 Farsund barneskole	27 792	27 787	26 400	42 146
27 Voksenopplæringen	7 710	4 655	-2 400	-3 303
28 Kultur og idrett	12 568	12 574	11 816	11 440
29 PPT Lister	3 450	3 450	3 450	3 388
2 Oppvekst og kultur	206 998	205 509	196 616	191 748
30 Forvaltning helse og omsorg	15 494	16 278	15 814	13 781
31 NAV-kommune	31 451	32 575	33 025	27 408
32 Psykisk helse, barne- og ungdomstjenester	19 652	19 512	19 450	18 405
33 Institusjonstjenester sone Farsund	29 064	27 784	28 709	28 188
34 Listaheimen	33 101	30 458	28 492	30 140
35 Hjemmetjenester sone Vanse	23 201	22 134	22 028	21 610
36 Hjemmetjenester sone Farsund	21 196	20 873	20 481	20 436
38 Funksjonshemmede - sone Vanse	18 384	17 815	16 333	17 375
39 Funksjonshemmede - sone Farsund	18 442	17 774	16 971	17 398
62 Lister Barnevern	15 588	15 275	14 375	14 603
66 Hjemmetjenester Farsund - Livdekrona	34 903	33 728	32 311	33 217
3 Helse og omsorg	260 475	254 206	247 989	242 563
41 Teknisk drift	11 744	10 292	10 072	10 579
42 Teknisk forvaltning	8 801	9 419	9 333	8 994
43 Bygg og Eiendom	32 162	32 409	32 363	32 972
45 Landbruk	2 940	3 119	3 071	3 078
4 Teknisk utvalg	55 647	55 239	54 839	55 624
80 Premieavik - Pensjon - lønnsvekst	-18 317	-17 100	-8 900	-27 069
87 Avskrivninger VAR og kalk.renter	-11 218	-10 800	-10 800	-10 414
5 Sentralt plasserte budsjettposter	-29 535	-27 900	-19 700	-37 484
Sum fordelt til drift	543 629	538 088	531 238	496 162

Driftsbudsjettet fordelt på enhetene

Reviderte budsjettvedtak har samlet fordelt 538,1 mill. videre til drift av enhetene. Det er 5,5 mill. mindre enn regnskapet viser samlet som fordelt i regnskapsskjema 1B ovenfor.

Kommunestyret har gjennom året vedtatt flere revideringer i opprinnelig budsjettet. Avvik fra reviderte bevilgninger er kommentert sektorvis nedenfor.

Programområde Formannskapet:

Programområde Formannskapet avsluttet med et mindreforbruk på 1 mill.

Enhet 47 Havnevesenet

Storhavn hadde i 2017 et overskudd på kr 3.972.151,-. Av dette er kr 2.968.836,- gått til dekning av tidligere års underskudd og kr 1.003.315,- ble avsatt til bundet driftsfond for Storhavn.

Småbåthavn hadde tilsvarende et overskudd på kr 227.876 som er brukt til tidligere års underskudd. Restsaldo tidligere års underskudd pr 31.12.2017 er kr 1.250.721,-.

Regnskaptallet avrundet til kr 3.197.000,- i regnskapsskjema 1B-driftsregnskap fremkommer slik:

Overskudd Storhavn kr 3.972.151,- +overskudd småbåthavn kr 227.876,- = Totaloverskudd Havn kr 4.200.027,- - fondsavsetning kr 1.003.315,- = kr 3.196.712,-.

Programområde Oppvekst og kultur:

Oppvekst og kultursektoren avsluttet med et merforbruk på 1,5 mill.

Enhetene innenfor området Oppvekst og kultur har i hovedsak holdt seg innenfor tildelt budsjett for regnskapsåret 2017. Unntaket er Farsund voksenopplæring som grunnet lavere inntekter enn budsjettet, har hatt et merforbruk på 3,05 mill. over budsjett. Merforbruket her er til en viss grad hentet inn gjennom mindreforbruk ved de øvrige enhetene, noe som gir et samlet merforbruk i sektoren på omtrent 1,5 mill.

Enhet 20 Oppvekst felles har et mindreforbruk på 1,3 mill. som bla skyldes vesentlig lavere utbetaling i forbindelse med gjesteelever fra Farsund i andre kommuner samt høyere refusjoner knyttet til elever fra andre kommuner som får undervisning i Farsund. Vi har også fått refundert mer enn budsjettet fra Opplæringskontoret (refusjon på lærlingtilskudd), og har hatt noe lavere utgifter knyttet til det interkommunale samarbeidet Lister pedagogiske senter, enn forventet.

Enhet 27 Voksenopplæringens regnskap viser et merforbruk på 3,05 mill. Avviket gjelder tjenesteområdet Norskundervisning for fremmedspråklige.

Elevmassen ved voksenopplæringen har i 2017 bestått av mindreårige og voksne asylsøkere, familiegjenforente og bosatte flyktninger. Kostnadene dekkes i stor grad av refusjoner fra staten, knyttet opp mot antall elever. I 2017 har vi hatt en betydelig inntektssvikt med bakgrunn i nedlegging av mottak og generelt lavere tilgang på elever. Det

var også lavere bosetning i kommunen. Dette har ført til en nødvendig nedbemanning ved enheten gjennom hele 2017, en nedbemanning som i hovedsak er løst gjennom overføring av personal til andre enheter innenfor sektoren.

Programområde Helse og omsorg:

Helse og omsorgssektoren avsluttet med et merforbruk på kr. 6,2 mill

Enhet 31 NAV avslutter med et mindre forbruk på kr. 1,1 mill. Mindre forbruket skyldes hovedsakelig mindre behov på områdene flyktningetjenesten, økonomisk sosialhjelp, private omsorgsplasser til rusmisbrukere og færre deltakere i kvalifiseringsprogrammet enn budsjettet.

Enhet 33 Institusjonstjenesten Farsund har ved regnskapsavslutning et merforbruk på ca 1,2 mill. Mer forbruket er hovedsakelig på funksjonen legevakten og institusjonstjenesten. På legevakten skyldes merforbruk nye krav til personal og utstyr ved implementering av den nye ny akutforskriften, etterbetaling for beredskapsvakter for legene for 2016 og økte kostnader i forbindelse med flere innbrudd ved legevakten i 2017.

Merforbruk i den øvrige del av enhet 33 skyldes hovedsakelig uforutsette behov som det ikke er tatt høyde for i budsjetttrammen. Blant annet økt behov for renholds og vaskeritjenester på grunn av 4 ekstra korttidsplasser i perioder og nødvendig innkjøp av ny spyledekaminator.

Enhet 34 Listaheimen har avsluttet med et merforbruk på 2,6 mill. Mer forbruk skyldes hovedsakelig behov for ekstrahjelp ved å gi tjenester til 4 personer med behov for heldøgns tjenester. I tillegg nødvendig oppgradering og utstyr for tilrettelegging av disse plassene.

Enhet 35 Hjemmetjenesten Vasne har i siste del av 2017 et merforbruk på 1 mill. Merforbruk skyldes hovedsakelig vakante stillinger over tid har utløst overtid på ansatte for å sikre forsvarlig drift av tjenesten.

Enhet 66 Hjemmetjenester Farsund – Livdekrona har et merforbruk på 1,0 mill.

Økt press på korttidsavdelingen har i perioder sett oss nødt til å kjøpe plasser og til rette legge for 4 ekstraplasser til korttidsopphold. Dette har gitt utslag på merkostnader som ikke var budsjettet for på lønn og driftsutgifter. I tillegg fikk enheten mindre refusjon for ressurskrevende bruker enn det som var forutsatt i budsjett 2017.

Helse og omsorgssektoren har vedtatt Helse og omsorgsplan 2012-2021 som styringsverktøy for tjenesteutøvelsen i sektoren. Planen inneholder visjoner, mål, strategier og tiltak for å møte de utfordringer som vi har i dag og fremtiden. De strategiske prinsippene bygger på lavest mulig omsorgsnivå.

Nytt fra 2017 er at vi har startet arbeidet med å implementer Lean som arbeidsmetode i hele sektoren. Det tilstrebes å gjøre forbedring/utvikling som en integrert del av den daglige driften. Mye bra arbeid i enkelt enheter har blitt utført i 2017. Det er i enda større grad satt fokus på dette arbeidet og et ekstra fokus spesielt å få frem gevinstrealisering av tiltak som er eller iverksettes.

Sektoren har også i 2017 stort fokus på bruk av teknologi i tjenesteutøvelse blant annet som erstatning for mer ressurskrevende tjenester.

I 2018 starter arbeidet med innføring av årsturnus i alle enheter. En av flere gevinster det her forventes er mindre utgifter til merarbeid og overtid.

Programområde Teknisk utvalg:

Enhet 41 Teknisk drift

Regnskapstallet avrundet til kr 11.744.000,- i regnskapsskjema 1 B-driftsregnskap innbefatter VAR-området. Regnskapsresultatet for teknisk drift eks VAR-området tilsier at ansvar 1640 Kommunalteknisk og grønt hadde et forbruk på kr 10.800.185,-

Avviket fra revidert budsjett kommer av ekstraordinært veivedlikehold i tilknytning til ekstremvær med store nedbørs intensitet.

Sentralt plasserte budsjettposter:

Enhet 80 Premieavvik – Pensjon – Lønnsvekst

Her fremkommer pensjonsposteringer som ikke skal påvirke enhetenes budsjett. I årets regnskap er pensjonskostnaden for alle ansatte totalt 670' høyere enn budsjettet.

4. Balansen

Oversikten viser utviklingen i eiendeler, gjeld og egenkapital fra 2014 til 2017. Den mest vesentlige aksjeposten under anleggsmidler er aksjer i Agder Energi bokført til 104 mill. Farsund kommunes eierandel er 1,299 %.

Balanseregnskapet				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2017	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
Faste eiendommer og anlegg	1 139 285	1 088 156	1 034 618	990 899
Utstyr, maskiner og transportmidler	22 377	19 599	20 923	21 321
Utlån	63 886	58 837	56 050	57 940
Aksjer og andeler	148 744	121 036	119 257	117 867
Pensjonsmidler	743 943	708 518	690 787	629 160
Sum anleggsmidler	2 118 234	1 996 145	1 921 635	1 817 186
OMLØPSMIDLER				
Kortsiktige fordringer	62 394	67 911	61 646	61 376
Premieavik	51	1 194	1 145	1 586
Aksjer og andeler	411	405	397	393
Sertifikater	0	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0	0
Derivater	0	0	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	263 795	356 025	305 907	247 074
Sum omløpsmidler	326 652	425 535	369 095	310 429
Sum eiendeler	2 444 886	2 421 680	2 290 730	2 127 615
EGENKAPITAL OG GJELD				
EGENKAPITAL				
Disposisjonsfond	-79 098	-43 545	-16 618	-9 138
Bundne driftsfond	-18 088	-21 498	-19 631	-23 275
Ubundne investeringsfond	-65 349	-116 148	-116 148	-117 540
Bundne investeringsfond	-15 986	-13 406	-12 608	-4 729
Regnskapsmessig mindreforbruk	-6 605	-31 630	-17 797	0
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	0	0	0
Kapitalkonto	-344 633	-282 857	-287 585	-262 516
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	4 164	4 164	4 164	4 164
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv)	0	0	0	0
Sum egenkapital	-525 594	-504 921	-466 224	-413 036
GJELD				
LANGSIKTIG GJELD				
Ihendehaverobligasjonslån	-98 000	0	-106 000	-106 000
Pensjonsforpliktelser	-907 160	-870 794	-837 703	-803 510
Sertifikatlån	-276 900	-376 900	-376 900	-383 700
Andre lån	-497 916	-513 999	-335 482	-265 588
Sum langsiktig gjeld	-1 779 975	-1 761 693	-1 656 085	-1 558 797
KORTSIKTIG GJELD				
Kassekredittlån	0	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-131 588	-154 230	-160 813	-155 110
Derivater	0	0	0	0
Premieavik	-7 729	-837	-7 607	-672
Sum kortsiktig gjeld	-139 317	-155 067	-168 421	-155 782
Sum egenkapital og gjeld	-2 444 886	-2 421 680	-2 290 730	-2 127 615
MEMORIALKONTI				
Ubrukte lånemidler	13 520	55 550	29 182	11 273
Andre memoriakonti	-1 251	-4 447	-5 685	-6 396
Motkonto for memoriakontiene	-12 269	-51 103	-23 497	-4 877
Sum memoriakonti	0	0	0	0

Premieavvik i balansen

Farsund kommune har gjennomført 1-årig amortisering av premieavviket på pensjon som prinsipp. Premieavvik har i årets regnskap medført kr. 7,7 mill. i pensjonskostnad i driftsregnskapet og premieavvik oppført som kortsiktig gjeld. Denne kostnaden skal tilbakeføres i 2018.

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler i balansen

Den kommunale pensjonsordningen er finansiert gjennom KLP. Lærernes pensjonsordning finansieres i SPK. Strengt lovregler for avsetning og anvendelse av midler øremerket pensjonsformål innebærer at fondsfinansiering er en automatisk sikring av at pensjonsforpliktelsene på balansedagen kan oppfylles.

Premiefond inngår i pensjonsmidlene i KLP. Dette er tilbakeholdt avkastning som bare kan benyttes til å dekke fremtidig pensjonspremie. Premiefondet utgjør 10,4 mill. av pensjonsmidlene i balansen pr. 31.12.2017.

Pensjonsforpliktelser og beregninger av disse har utgangspunkt i de pensjonsytelser som kan forventes. Det er dermed ikke ytelsene i henhold til lønns- og pensjonsnivå på balansedagen som danner utgangspunkt, men sluttlønnnivå og forventet nivå på pensjoner de år de ansatte forventes å bli pensjonist som danner utgangspunktet for beregningen. Forventet lønnsvekst (helt frem til pensjonering) og pensjonsreguleringer skal inngå i beregningene av påløpte pensjonsforpliktelser.

5. Investeringer

Årets finansieringsbehov i investeringsregnskapet er 99,6 mill. mot budsjettet 108,4 mill.

Gjennom året er det rapportert på investeringsbudsjettet og -regnskapet både for 1. og 2. tertial. Som følge av endringer i fremdrift og behov, har kommunestyret gjennomført en rekke justeringer. Det er dermed ikke store avvik i prosjektrengskapene pr. desember.

Bruk av investeringsfond

Kjøp av aksjer – kr. 25,8 mill. i målselskapet taket, nå realisert som Farsund Utvikling II AS, var opprinnelig budsjettet i 2016, men ble gjennomført i 2017. Investeringen er finansiert med bruk av ubundne investeringsfond.

For å redusere låneopptak i forbindelse med bygging av boliger og dagtilbud for demente ved Listaheimen er det budsjettet og brukt 25 mill. av ubundne investeringsfond.

Lånemidler

Beholdningen av ubrukte lånemidler i balansen var noe høy ved forrige årsavslutning. Saldo 1.1.17 var 56 mill. Denne er nå redusert til 14 mill.

Det er dermed ikke gjennomført eksternt låneopptak i året som har gått.

6. Likestilling, inkludering og mangfold

Det er en stor overvekt av kvinner blant ansatte i Farsund kommune målt både i antall ansatte og i årsverk. Hele 84,5 % av alle fast ansatte er kvinner. Kvinner har en gjennomsnittlig stillingsstørrelse som er lavere enn for menn, jf. figur 1.

Antall ansatte / årsverk Farsund kommune (fast ansatte). Kvinner og menn med gjennomsnittlig stillingsstørrelse (pr. 31.12.2017)					
	Antall		Årsverk		Stillingsstørrelse gjennomsnitt
	Antall	Andel	Antall	Andel	
Kvinner	634	84,5	503	82,6	79,3
Menn	116	15,5	106	17,4	91,4
Farsund kommune	750		609		81,2

Figur 1. Antall ansatte / årsverk Farsund kommune (fast ansatte).

Fordelingen av fast ansatte i ulike stillingsstørrelser fremgår av figur 2. Figuren skiller mellom kvinner og menn.

Andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte). Kvinner og menn (pr. 31.12.2015 – 31.12.2017)							
Stillingsstørrelse	Kvinner			Menn			Total 2017
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
0 - 25 %	7,4	6,5	5,0	2,5	1,6	2,6	4,7
25 - 50 %	8,1	7,0	5,5	4,2	4,0	3,4	5,2
50 – 75 %	25,0	23,1	23,2	11,7	10,3	7,8	20,8
75 – 100 %	22,6	20,7	20,8	5,8	5,5	6,9	18,7
100 %	36,9	42,7	45,4	75,8	78,6	79,3	50,7

49,3 % av alle ansatte har delt

Figur 2. Andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte).

idsstilling. Fordelingen av hel- og

deltidsansatte kvinner og menn fremgår av figur 3.

Andel ansatte i deltidsstillinger og full stilling (fast ansatte) 2015 – 2017. Kvinner og menn.									
	Farsund kommune totalt %			Kvinner %			Menn %		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Deltidsstilling	57,0	51,9	49,3	63,1	57,3	54,6	24,2	11,4	20,7
Full stilling	43,0	48,1	50,7	36,9	42,7	45,4	75,8	78,6	79,3

Figur 3. Andel ansatte i deltidsstillinger og full stilling (fast ansatte) 2015 - 2017.

Kjønnsfordelingen på ledernivå i virksomheten fremgår av figur 4:

Kjønns sammensetning i ledende stillinger 2017 (pr. 31.12.2017)					
Område	Totalt antall	Kvinner		Menn	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Rådmannens ledergruppe	6	3	50 %	3	50 %
Enhetsledere	22	10	46 %	12	54 %

Farsund kommune har overvekt av menn i politisk styrende organer. I tabellen nedenfor (tabell 8) vises utviklingen i kvinneandel i kommunestyret etter valget i 2015 sammenliknet med tidligere perioder.

Kvinneandel i Farsund kommunestyre					
	1999	2003	2007	2011	2015
Kvinner	6	6	7	11	9
Total	29	29	29	29	29
Andel	20 %	20 %	24 %	38 %	31%

Figur 5. Kvinneandel i Farsund kommunestyre

Farsund kommune har hatt et fokus på heltidskultur også i 2017 og har blant annet videreført vår deltakelse i etablert heltidsnettverk på Agder, en oppfølging av fylkeskommunens LIM – plan (plan for likestilling, integrering og mangfold på Agder).

I desember 2017 gjennomførte kommunen en 2-dagers heltidskonferanse for helse- og omsorgssektoren. Heltidskonferansen har blitt fulgt opp med politisk vedtak om å igangsette et prosjektarbeid innen turnusbaserte enheter innen helse og omsorg. Prosjektet omhandler heltidskultur gjennom arbeid med årsturnus og alternative arbeidstidsordninger.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldrerådet er begge lovpålagte høringsorganer i Farsund kommune som iflg Kommuneloven § 10-b har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis personer med funksjonsnedsettelse og eldre. Rådene jobber spesielt for tilgjengelighet og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse og eldre, og mot diskriminering på grunnlag av funksjonsnedsettelse eller alder.

Rådene har i løpet av året sendt uttalelser i en rekke høringsaker fra kommunens administrasjon og andre offentlige/private instanser. I tillegg har rådene tatt opp saker på eget initiativ. I 2017 avholdt rådene henholdsvis 8 og 7 møter.

7. Etiske retningslinjer

Etikk er systematisk tenkning i forhold til hva som er rett og galt, og handler om

- å bli enige om et sett verdier
- hvordan verdiene skal komme til syne i praktisk handling
- å forstå konsekvensene av egen handling

Arbeid med etiske problemstillinger i kommunen handler om å klargjøre hva som er rett og galt i gitte situasjoner. Etiske retningslinjer gir et felles verdigrunnlag.

Noen stikkord hvor etiske holdninger er sentrale:

- Habilitet og integritet
- Rollekonflikter – bierverv, oppdrag, engasjement i frivillige organisasjoner
- Varsling – av kritikkverdige forhold uten at det får konsekvenser for varsler
- Korrupsjon og bestikkelser
- Smøring – leverandørers forventning om gjenyttelser.
- Kameraderi (tilgodese «egne») – i forhold til relasjonsbygging
- Ytringsfrihet – i forhold til lojalitet og taushetsplikt

Etiske retningslinjer skal gi uttrykk for en systematisk tenkning og enighet om hva som ansees som riktig adferd i vår organisasjon. Etiske retningslinjer gir et felles verdigrunnlag.

De faktiske handlingene hos ansatte og folkevalgte danner grunnlaget for kommunens omdømme i befolkningen. Hvilke valg vi tar – individuelt og kollektivt – er avgjørende for tillit.

Kommunestyre har i eget vedtak vurdert gjeldende Etiske retningslinjer for ansatte og politikere, og derigjennom bekreftet at vårt etiske verdigrunnlag er fundamentet for kommunens omdømme og tillitsforhold til våre innbyggere. Alle kommunens ansatte har et selvstendig ansvar for å bidra til at tilliten til kommunen og dens omdømme ivaretas.

Ved folkevalgtsamling januar 2018 ble det bestemt at retningslinjene skal revideres på nytt. Dette skal være på plass innen utløpet av 2018.

8. Interkommunalt samarbeid

Lister PPT

Lister PPT er et interkommunalt samarbeid mellom Farsund (vertskommune), Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal. Samarbeidet oppleves å gi et mer robust fagmiljø og styrket kompetanse på tvers. Tjenesten er ikke samlokalisert.

Lister PPT har også i 2017 hatt fokus på intern utvikling/kompetanseheving for en best mulig håndtering av tjenestens tosidige mandat som er sakkyndighetsarbeid i forhold til enkeltelever på den ene siden, og bistand til regionens skoler og barnehage kompetanse- og organisasjonsutvikling på den annen.

Lister PPT leder det regionale prosjektet «Det aller beste» som er politisk forankret i «Oppvekstplanen for Lister (2015-2020)». Prosjektet har som mål både å utvikle kvaliteten på den ordinære opplæringen i skolene/det pedagogiske innholdet i barnehagene og å utvikle kvaliteten på spesialpedagogiske tiltak i barnehagene/spesialundervisningen i skolene.

«Det aller beste» er nå inne i implementeringsfasen hvor fokus i 2017 har vært på kompetanseheving av skolene og barnehagenes pedagogiske team i forhold til samhandling og prosessledelse spesielt.

I 2017 har det videre blitt jobbet systematisk med kvalitetssikring av tjenestens forvaltningsrutiner og med fagutvikling i vid forstand. PPT var en del av kompetansehevingsprosjektet «Listerløftet» som hadde fokus på traumebevisst omsorg, der implementeringen ble avsluttet høsten 2017.

I løpet av 2017 har Lister PPT også bidratt faglig inn i BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) på regionnivå.

Vi erfarer at det interkommunale samarbeidet har en konstruktiv form som gir store fordeler, samtidig som det løpende må tas tak i nye utfordringer og jobbe videre med å tilpasse tjenesten.

Lister barnevern

Lister barnevern ble etablert 1. januar 2010 og er organisert etter vertskommune-modellen med Farsund kommune som vertskommune og kontorer på Rådhuset i Farsund. Tjenesten har også tilgjengelige kontorer i samarbeidskommunene Flekkefjord, Kvinesdal, Sirdal og Lyngdal.

Lister barnevern har en ramme på 35,1 årsverk. Dette er en nedgang på 1 stilling fra 2016 og skyldes at antatt tilstrømningen av bosatte enslige mindreårige asylsøkere ikke ble som forventet i 2017. Ved utgangen av året var det besatt 32,1 årsverk fordelt på 33 ansatte, og 2 nyansatte hadde avtale om oppstart 020118. Vi gjennomførte en intern omorganisering i 2017 som resulterte i ny teaminndeling i mottak, undersøkelse, tiltak og omsorg. Tidligere har vi vært inndelt i mottak, barneteam (alder 0-12 år), ungdomsteam (alder 13+), miljøterapeutteam og omsorgsteam. På grunn av plassmangel er vi fortsatt fordelt på 2

steder, mottak, undersøkelse og omsorg sitter på Husan, mens tiltaksteamet sitter på «Huset» i Farsund, Gabriel Lundsgt.

Formålet med Lister barnevern er å:

- Skape en best mulig barneverntjeneste for kommunenes innbyggere.
- Sikre god kvalitet på tjenesten
- Skape større fagmiljø, styrke kompetansen, sikre rettsikkerhet og gjøre tjenesten mer åpen og tilgjengelig for brukeren.

Målsettingen om å yte likeverdige tjenester uavhengig av kommune er oppnådd, Lister barnevern jobber for å tilpasse og tilrettelegge tjenesten for økt ansvars- og oppgaveføring fra stat til kommunene. Det er spesielt vært fokus på kompetanseheving og utvikling av gode verktøy for å kunne yte best mulig hjelp.

Det er god kvalitet på tjenestetilbudet. Det er nådd en målsetning om å skape et godt og solid fagmiljø med god kompetanse til å utføre kommunale barnevernoppgaver. Lister barnevern kjøper svært lite tiltak av private da vi har egne ressurser med god kompetanse i tjenesten, men har over tid opplevd det som svært utfordrende å rekruttere og beholde kvalifisert personell med relevant erfaring innen barnevernsarbeid til utlyste stillinger.

I 2017 er det ifølge vårt fagprogram registrert 393 bekymringsmeldinger, dette er en økning på ca 16 % fra 2016 (339 meldinger). Bekymringsmeldingene fra 2017 fordeler seg på 123 meldinger i Farsund, 63 meldinger i Flekkefjord, 65 meldinger i Kvinesdal, 129 meldinger i Lyngdal og 13 i Sirdal. Kommunene har i 2017 blitt enige om at barnevernet skal delta i prosjektet «skolelos». Prosjektet skal forsøkes finansiert skjønnsmidler. Alternativt skal kostnadene fordeles forholdsmessig (etter ordinær fordelingsnøkkel) mellom tjenestens deltakerkommuner. Det er politisk vedtatt at Lister barnevern skal utvides med 2 kommuner (Audnedal og Hægebostad) i løpet av 2018.

9. Internkontroll

Med hjemmel i kommunelovens § 23 nr 2, er kommunene pålagt å utøve internkontroll i drifts- og forvaltningstjenester. Krav om internkontroll er også nedfelt i flere fagspesifikke lover og forskrifter. Internkontroll er et omfattende systemarbeid som krever at rutiner og prosedyrer til enhver tid er oppdatert. Og at implementering og oppfølging ivaretas løpende. Internkontrollens kjerneområde er å etterspørre at lovpålagte krav og interne rutiner er fulgt, og samtidig dokumentere denne kontrollen.

Rådmannen har det overordnede ansvaret for internkontroll, og oppfølgingen er delegert kommunalsjefer og enhetsledere.

Verktøy

Farsund kommune har siden 2011 benyttet systemverktøyet Compilo.

Compilo er et HMS- og kvalitetssystem med en todelt funksjon.

Det er dokumentbase for sektorovergripende reglement, prosedyrer, rutiner og skjema innenfor personal, økonomi, dokumenthåndtering osv. Og brukes i tillegg som verktøy for mange fagspesifikke kvalitetsrutiner på sektor-/ enhets- eller avdelingsnivå, også da i form av prosedyrer, kvalitetshåndbok, reglementer med mer.

Alle ansatte har tilgang til systemet, og opplæring i bruk av systemet. Dette sikrer en svært god implementering.

Når det oppdages eller meldes fra om avvik vil disse bli håndtert ut fra en vurdering av avvikets art, og møtes med adekvate tiltak.

Compilos dokumentbase sikrer i stor grad versjonskontroll og revisjon av dokumenter ved at det identifiseres revisjonsansvarlige og tidspunkt for revisjon (med påminnelser). Compilo innehar også ulike andre moduler som for eksempel avviksrapporing, forbedringsforslag, varsling, risikovurdering og årshjul.

Farsund kommunes internkontrollrutiner:

HMS - helse, miljø og sikkerhet

Samtlige sektorovergripende styrende HMS-dokumenter finnes i dokumentdelen. Hele virksomheten har tatt i bruk systemet for å rapportere avvik og forbedringsforslag eller varsle om kritikkverdige forhold.

Blant mange viktige funksjoner er det grunn til å fremheve årshjul-funksjonen spesielt som en viktig internkontrollfaktor. Dette er et støtteverktøy for utførende ledere hvor planlagte aktiviteter legges i kalender, men hvor man også kan kreve tilbakemelding / kvittering for utvalgte sentrale aktiviteter når disse har blitt utført.

Arbeidsmiljøutvalget i Farsund kommune utfører systematisk internkontroll innenfor HMS. Hvert utføres dette som grundige internrevisjoner på utvalgte enheter, og disse sakene har gitt stort læringsutbytte i organisasjonen.

Økonomiområdet

Kommunens økonomireglement

Økonomireglementet beskriver blant annet økonomi og budsjettprosessen gjennom året, og hvordan eventuelle endringer underveis skal følges opp.

Vedtatte økonomireglement gir budsjettmyndighetene myndighet til å disponere budsjetttrammene i hht det som fremgår av budsjettbehandlingen, vedtatte planer og ellers innenfor det formål enheten har i utøvelse tjenester.

Enheter har plikt på seg til å utnytte ressursene på en mest mulig effektiv måte og skal se til at midler utnyttes optimalt til formålet.

Månedlig regnskapskontroll (alle ledere)

Kommunen har innarbeidet rutiner for internkontroll av regnskap hver måned.

Hver leder kontrollerer eget budsjettområde. Rutinene skal sikre at budsjett-rammen for drift holdes, og at det er samsvar mellom forventede utgifter og inntekter. Skjemaet har også et felt for sykefravær.

Rutine for delegering av anvisning, bestilling og attestasjon

Det er utarbeidet nye presiserte retningslinjer og rutiner for delegering av anvisning, bestilling og attestasjon. Rutineomlegging ble gjennomført i 2017.

Månedlig lønnskontroll (alle ledere)

Kommunen har innarbeidet rutiner for internkontroll av utbetalt lønn. Rutinene skal sikre at det er utbetalt rett lønn til rette personer, og innebærer at ansvarlige ledere kontrollerer de månedlige lønnsutbetalingene.

Internkontroll med kommunens regnskap.

Internkontrollen ved økonomikontoret består av en rekke prosesser for å gi rimelig sikkerhet for:

- Pålitelig ekstern regnskapsrapportering
- Overholdelse av gjeldende lover og regler

Oppfølging av politiske vedtak

I henhold til kommunelovens § 23 nr. 2 er det rådmannens plikt å sikre at politiske vedtak iverksettes. Kommunen har en årlig internkontroll på samtlige politiske vedtak. Dette gjennomføres ved at samtlige politiske møter gjennomgås sak for sak, og ved at hver sak sendes til de respektive saksbehandlere med konkrete spørsmål om sakens status.

For saker behandlet i 2017, se egen liste for samtlige saker, utarbeidet av politisk sekretariat.

Saker i kommunestyret 2017

Saksnr	Innhold	Staus:
PS 17/1	Søknad om fritak som meddommer - Grethe Torgersen Olsen	Gjennomført
PS 17/2	Kommunal forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig tilrettelagt for heldøgns tjenester	Gjennomført
PS 17/3	Søknad om skjenkebevilling og serveringsbevilling ved Kulturbokhandelen	Gjennomført
PS 17/4	Klage over vedtak om å ikke pålegge retting overfor Lista Vindkraftverk	Gjennomført
PS 17/5	Referater til møte 9.2.2017	Gjennomført
PS 17/6	Referater til møte 23.3.2017	Gjennomført
PS 17/7	Fusjonsplaner - Flekkefjord Produkter og Amento	
PS 17/8	Eierskapsmelding 2017	Gjennomført
PS 17/9	Rullering av kommuneplanens samfunnsdel - Fastsetting av planprogram	Gjennomført
PS 17/10	Rullering av kommuneplanens samfunnsdel - Visjon og satsingsområder	Gjennomført
PS 17/11	Reguleringsplan for gnr/bnr 200/63 m.fl. Spindanger - 2.gangsbehandling	Forventes sluttført april 2018
PS 17/12	Fritak fra politiske verv - Mari Friestad	Gjennomført
PS 17/13	Forskuttering av spillemidler til anlegg	Gjennomført
PS 17/14	Presisering og endring i alkoholpolitiske retningslinjer	Gjennomført
PS 17/15	Søknad om skjenkebevilling og serveringsbevilling ved Kulturbokhandelen	Gjennomført
PS 17/16	Finansrapport 2016	Gjennomført
PS 17/17	Kommunalt innlån av husbankmidler 2017 - startlånsordningen	Gjennomført
PS 17/18	Uttalelse - klage fra Lyngdal kommune - Politireform	Gjennomført
PS 17/19	Åremålsstillinger i Farsund kommune - prinsippsak	Gjennomført
PS 17/20	Referater til møte 4.5.2017	Gjennomført
PS 17/21	Nytt takst- og rabattsystem for bompengesystemet i Listerregionen	Gjennomført
PS 17/22	Sommerjobb til ungdom i Farsund kommune 2017	Gjennomført
PS 17/23	Resultatforskjeller i Farsundskolen	Gjennomført
PS 17/24	Årsregnskap og årsberetning for 2016	Gjennomført
PS 17/25	Referater til møte 15.6.2017	Gjennomført
PS 17/26	Forvaltningsplan for Listastrendene - Høring	Gjennomført
PS 17/27	Omorganisering av DDV Drift og DDV Strategi	Gjennomført
PS 17/28	Vedrørende sak om tilbakebetaling av kommunalt tilskudd. Delegasjonssak.	Gjennomført
PS 17/29	2.gangsbehandling Detaljregulering fortau Markeveien	Gjennomført
PS 17/30	2.gangsbehandling Reguleringsplan gnr/bnr 40/9 - Stave	Gjennomført
PS 17/31	2.gangsbehandling Reguleringsplan Kvåle - gnr/bnr 140/1,2	Gjennomført

PS 17/32	Innføring av egenandel for kommunal fysioterapi	Gjennomført
PS 17/33	Kommunal forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig tilrettelagt for heldøgns tjenester	Gjennomført
PS 17/34	1. Tertialrapport 2017	Gjennomført
PS 17/35	Budsjettregulering 1.tertial 2017 - drift og investering	Gjennomført
PS 17/36	Etablering av RORO rampe ved kommunekaien i Lundevågen.	Forventes ferdig medio mai
PS 17/37	Barn og unges talsperson i plansaker	Gjennomført
PS 17/38	Fastsetting av forskrift om jakt og fangst av bever i Farsund kommune	Gjennomført
PS 17/39	Buskort til studenter	Gjennomført
PS 17/40	Søknad om fritak fra politiske verv for en begrenset periode - Haldis Quale	Gjennomført
PS 17/41	Borgerlig vielse i Farsund kommune	Gjennomført
PS 17/42	2.gangsbehandling Reguleringsplan Kjørestad - gnr/bnr 1/364,658 m.fl.	Gjennomført
PS 17/43	2.gangsbehandling Reguleringsplan for Arctanderjordet	Gjennomført
PS 17/44	2.gangsbehandling Reguleringsplan - Bryne - gnr/bnr 21/33,41	Gjennomført
PS 17/45	Disponering av sykehuseiendommen	Forventes gjennomført sommeren 2018
PS 17/46	Interkommunalt samarbeid om realisering av Anne-Cath. Vestly museum	Gjennomført
PS 17/47	2. Tertialrapport 2017	Gjennomført
PS 17/48	Budsjettregulering 2.tertial 2017 - drift og investering	Gjennomført
PS 17/49	Referater til møte 23.11.2017	Gjennomført
PS 17/50	Tilstandsrapport for skoleåret 2016/2017	Gjennomført
PS 17/51	Sommerjobb til ungdom i Farsund kommune - oppsummering	Gjennomført
PS 17/52	Plan for idrett, friluftsliv og nærmiljøanlegg 2018-2021	Gjennomført
PS 17/53	Lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg	Gjennomført
PS 17/54	Referater til møtet 14.12.2017	Gjennomført
PS 17/55	Rapport forvaltningsrevisjon - psykososialt miljø i ungdomsskolene i Farsund kommune	Gjennomført
PS 17/56	Revisjon av helse- og omsorgsplan 2012 - 2021	Under behandling
PS 17/57	Spillemiddelsøknader2018 -prioriteringsliste	Gjennomført
PS 17/58	Bosetting av flyktninger i 2018	
PS 17/59	Søknad om utvidet garanti for opptak av lån – Brannvesenet Søk IKS	Gjennomført
PS 17/60	2.gangsbehandling Reguleringsplan for Havik/Hanangermona - gnr/bnr 16/1, 2, 9, 72, 73 og 101 og 23/74 m.fl.	Gjennomført
PS 17/61	Søknad om fritak som meddommer i lagretten - Monica Henriette Andersen	Gjennomført
PS 17/62	Kunstnerisk utsmykking av Listaheimen - byggeprosjekt	Gjennomført
PS 17/63	Opplagspriser 2018 Farsund havn	Gjennomført
PS 17/64	Budsjett 2018 og økonomiplan 2018 - 2021	Gjennomført

Anskaffelsesområdet

Hver leder har ansvar for å påse at reglene i lov om offentlige anskaffelser følges.

Kompetansetiltak og rådgivningsstøtte: Farsund kommune er med i innkjøpstjenesten OFA.

OFA besøker kommunen minst en gang i året for å orientere og veilede rundt innkjøpstjenesten.

OFA tilbyr også hjelp utover bruken innkjøpsavtaler, ved at det tilbys faglig støtte til anbudsprosesser. Kommunen har en innkjøpskoordinator som samordner våre innkjøpsavtaler. For investeringsprosjekter benyttes reglement for investering og utbyggingsprosjekter i Farsund kommune (gjeldene fra 01.01.15)

Kommunen opprettet i 2017 en ny 100% stilling som SHA koordinator i forbindelse med kommunens byggeprosjekter og drift. Stillingen er på sikt tiltenkt å også omfatte noe bistand med offentlige anskaffelser for å styrke dette området i organisasjonen.

Det har den senere tid vært sterk fokus på etablering av rammeavtaler for å sikre at innkjøp gjøres etter regelverket for offentlige anskaffelser samt oppnå en rasjonell drift. Vi har i dag 29 rammeavtaler gjennom offentlig fellesinnkjøp i Agder og

8 rammeavtaler i egenregi. Teknisk sektor har nå anbudsprosesser gående for etablering av rammeavtaler på ca 20 nye fagområder. Dette vil frigjøre kapasitet på den delen av anskaffelsesområdet der vi ikke har rammeavtaler. Og forenkle arbeidet på dette området.

Beredskap

Rådmannen utarbeider overordnet kriseplan for beredskap i tråd med lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt. Det er utpekt systemansvarlig for overordnet beredskapsplan. Hver enhet er pålagt å utarbeide beredskapsplan for egen drift. Internkontroll av beredskapsområdet skjer gjennom styringsdialog mellom kommunalsjefer og enhetsledere. Systemansvarlig for overordnet beredskapsplan bidrar med råd og veiledning.

Informasjonssikkerhet

Kommunen har utarbeidet en rekke omfattende rutiner for området, og i tråd med krav fra Datatilsynet. Det er utpekt en systemansvarlig som bidrar med råd og veiledning. Den del av rutinene som gjelder den tekniske IKT-driften (servere/datatrafikk/driftdokumentetsikring) er fra 1. januar 2015 overført til vårt interkommunale IKT-samarbeid DDV (Digitale Vestre Agder). Ansvar for den del av rutinene som gjelder ansattes bruk tilligger derimot fortsatt kommunene, men utarbeides som et felles dokument for DDV-kommunene.

Kommunen har et godt forankret arbeid i forbindelse med de nye lovreglene om personvern (GDPR). Dette skjer i regi av DDV.

Dokumenthåndtering

Kommunen har rutiner for journalføring, offentlighetsvurdering og restanseoppfølging i sak- og arkivsystemet. Det er utarbeidet rutine for arkivmedarbeideres ansvar, og rutine for saksbehandlers ansvar.

Fagsektorene

Det vil føre for langt å ta med samtlige fag- og sektorspesifikke internkontrollrutiner. Omfanget er betydelig, og her følger en ikke uttømmende liste:

Helse og omsorg

Faglover innenfor sektoren hjemler rutiner blant annet innenfor: kvalitet i tjenestene, smittevern, pandemi, medisinhandling, egenbetaling, politiattester, transport og brukerøkonomi.

Skoler, barnehager og kultur

Barnehage og skole har rutiner som i hovedsak er basert på opplæringslovens regler om tilfredsstillende internkontrollsystem. Eksempelvis: barnehagetilsyn, overgangen mellom barnehage og skole, overgangen mellom barneskole og ungdomsskole, rutiner for oppfølging av elevens skolemiljø, og rutine for kjemikaliehandling.

Teknisk sektor

Faglover innenfor sektoren hjemler rutiner blant annet innenfor: driftsovervåking av vannforsyning, driftsovervåking av avløpssystemene, rutiner og eget planverk for damanlegg og rutiner for kommunale bygninger.